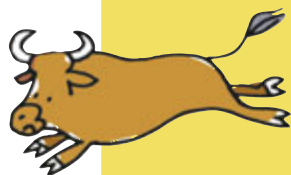
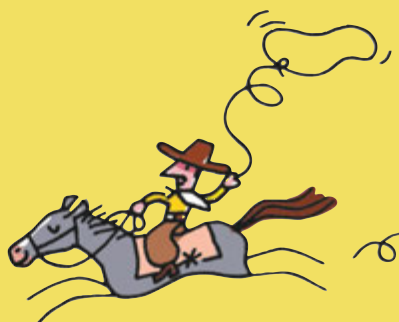

INHOUD

1 → WAAR LIGT HET?

Hoe ziet de aarde eruit?	6-7
Hoe vind je de weg op aarde?	8-9
Afstanden	10-11
De zes continenten	12-13
Oceanen en zeeën	14-15
Waar leven walvissen en haaien?	16-17
De grootste rivieren op aarde	18-19
De hoogste bergen	20-21
Warm klimaat, koud klimaat	22-23
Het plantenrijk	24-25
De lange trektochten van de vogels	26-27
Woestijnen	28-29
De grote grasvlakten	30-31
De grote wouden	32-33
Vulkanen	34-35
Aardbevingen	36-37
Waar op de aarde wonen de mensen?	38-39

2 → WAAR KOMT HET VANDAAN?

Waar komt chocolade vandaan?	40-41
Waar komt suiker vandaan?	42-43
Waar komt koffie vandaan?	44-45
Waar komt thee vandaan?	46-47
Waar komen tarwe en maïs vandaan?	48-49
Waar komt rijst vandaan?	50-51
Waar groeien sinaasappelen en bananen?	52-53
Waar worden koeien en varkens gehouden?	54-55
Waar worden geiten en schapen gehouden?	56-57
Waar komt hout voor meubelen vandaan?	58-59
Waar komt katoen vandaan?	60-61
Waar komt aardolie vandaan?	62-63
Wat wordt er van aardolie gemaakt?	64-65

3 → EUROPA

De landen van Europa en hun vlaggen	66-67
Het landschap van Europa	68-69
In het hart van Europa	70-71
In Frankrijk en in Groot-Brittannië	72-73
In Spanje en in Portugal	74-75
In Italië en in Griekenland	76-77
In Rusland	78-79
In het noorden van Europa	80-81
De dieren van Europa	82-83

4 → AFRIKA

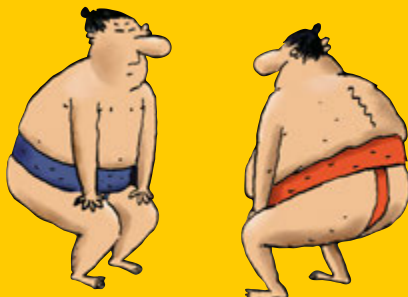

De landen van Afrika en hun vlaggen	84-85
Het landschap van Afrika	86-87
In Noord-Afrika	88-89
In Egypte	90-91
In de landen van de Sahel	92-93
In het westen van Afrika	94-95
Rond de evenaar	96-97
In het zuiden van Afrika	98-99
De eilanden in de Indische Oceaan	100-101

5 → AZIË

De landen van Azië en hun vlaggen	102-103
Het landschap van Azië	104-105
In Turkije en in het Midden-Oosten	106-107
In Siberië en in Mongolië	108-109
In China	110-111
In India	112-113
In Japan	114-115
In Zuidoost-Azië	116-117
In Indonesië	118-119

6 → NOORD- EN ZUID-AMERIKA

De landen van Amerika en hun vlaggen	120-121
Het landschap van Amerika	122-123
In Canada	124-125
Wonen in de Verenigde Staten	126-127
Het landschap van de Verenigde Staten	128-129
In Mexico	130-131
Op de Antillen	132-133
In Brazilië	134-135
In de Andes	136-137
In Argentinië en in Chili	138-139

7 → OCEANIË

De landen van Oceanië en hun vlaggen	140-141
Het landschap van Australië	142-143
Wonen in Australië	144-145
In Nieuw-Zeeland	146-147
Op de eilanden van de Grote Oceaan	148-149

8 → DE POLEN

Rondom de noordpool	150-151
Rondom de zuidpool	152-153

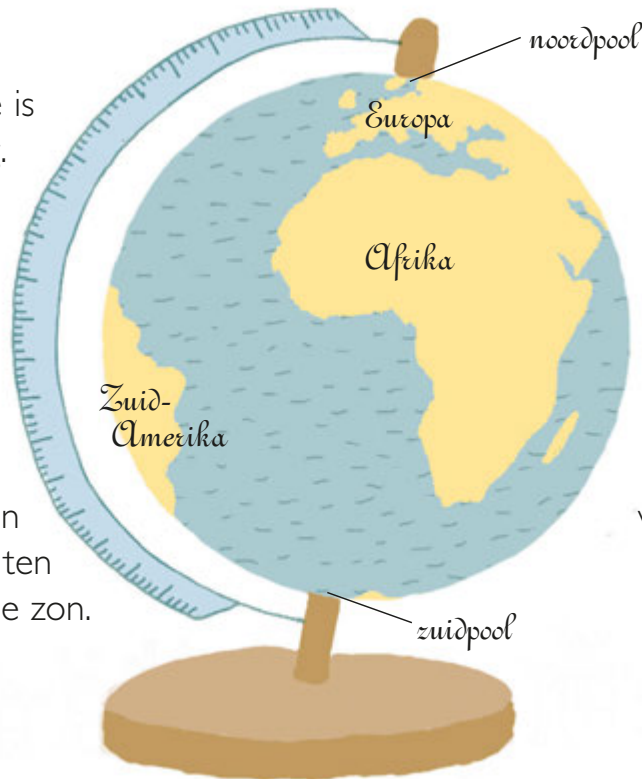
MOEILIJKE WOORDEN	154-156
REGISTER	157-159

I Hoe ziet de aarde eruit?

De aarde is zo rond als een voetbal, maar onder en boven, bij de polen, is ze een beetje afgeplat. Om de aarde voor te stellen worden wereldbollen gebruikt waarop de zeeën en de continenten zijn getekend.

De aarde is reusachtig. Wereldbollen stellen de aarde in het héél klein voor. Wereldbollen staan altijd schuin, want de aardas staat een beetje scheef ten opzichte van de zon.

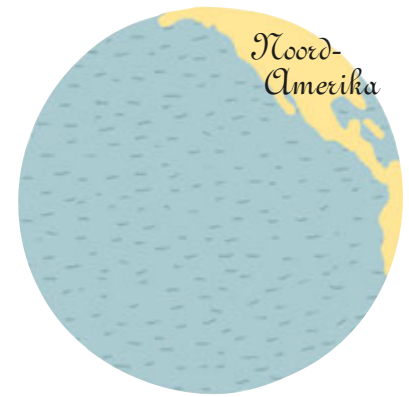
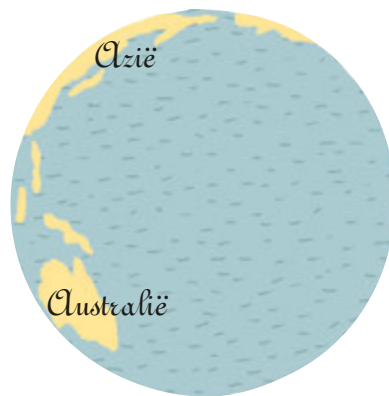

Je kunt wereldbollen laten ronddraaien. Dan zie je één voor één de continenten verschijnen.

Wanneer je naar een bal kijkt, zie je maar één helft tegelijkertijd. Dat is precies zo wanneer je naar de aarde kijkt. Om alle continenten en alle zeeën te kunnen zien, moet je de wereldbol laten ronddraaien.

Wanneer je de werldebol van rechts naar links laat draaien en je begint bij Afrika, zie je eerst Azië verschijnen, daarna Australië en ten slotte Noord- en Zuid-Amerika.

Op de aarde zijn drie keer zoveel oceanen en zeeën als land! Daarom zijn werldebollen bijna helemaal blauw.

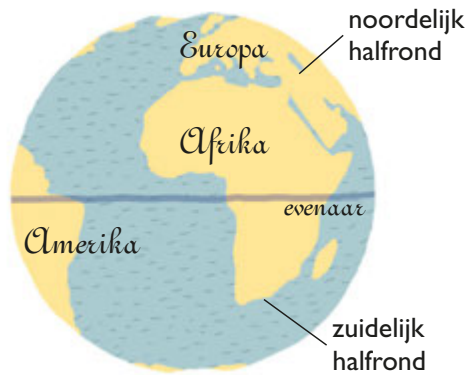

I Hoe vind je de weg op aarde?

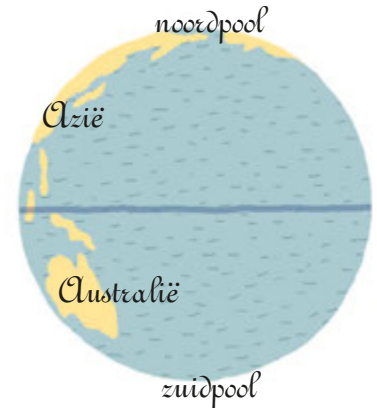
Om op aarde de weg te vinden, worden kaarten gebruikt. Dat zijn kleine, maar heel precieze afbeeldingen van de aarde. Er bestaan allerlei soorten kaarten: wereldkaarten, landkaarten, streekkaarten...

Om de weg te vinden gebruiken we de **4 windstreken**: het noorden boven, het zuiden onder, het westen links en het oosten rechts.

De **evenaar** is een denkbeeldige lijn die de aarde in twee delen snijdt: het noordelijk halfrond en het zuidelijk halfrond.

Het noordelijkste punt van het noordelijk halfrond is de **noordpool**; het zuidelijkste punt van het zuidelijk halfrond is de **zuidpool**.

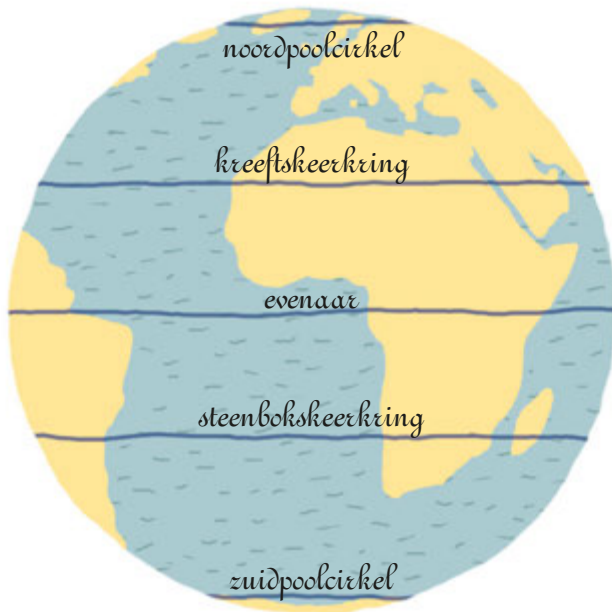

De aarde is rond. Om haar volledig op een kaart te laten zien, legt men haar plat, net alsof we een sinaasappelschil zouden uitspreiden. Zo'n platte wereldkaart wordt een **planisfeer** genoemd. Op een planisfeer kun je alle continenten en alle oceanen tegelijkertijd zien.

Belangrijke lijnen op kaarten

Op kaarten tekent men verschillende lijnen die met de stand van de zon te maken hebben.

Op de **evenaar** duren de dagen en de nachten het hele jaar door even lang: 12 uur.

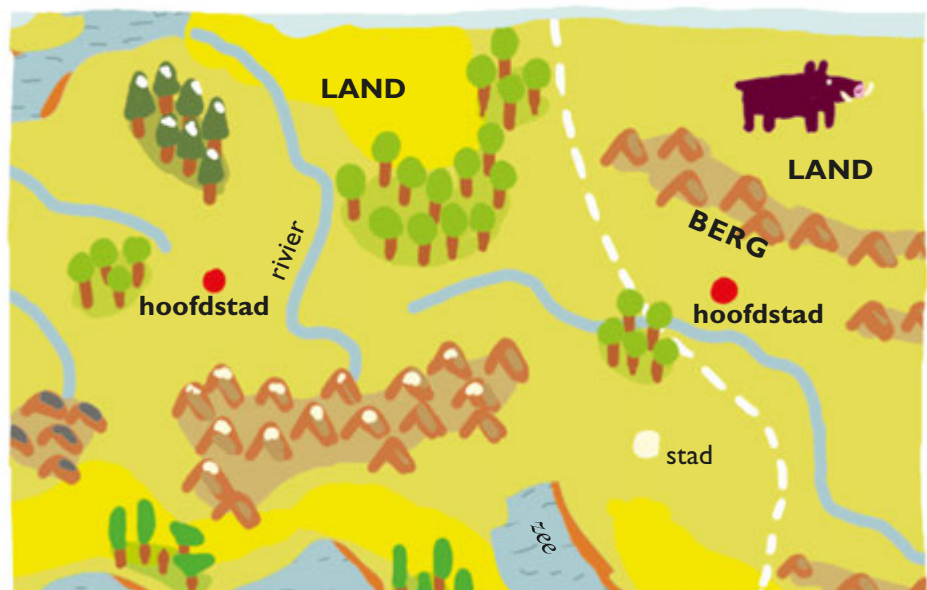
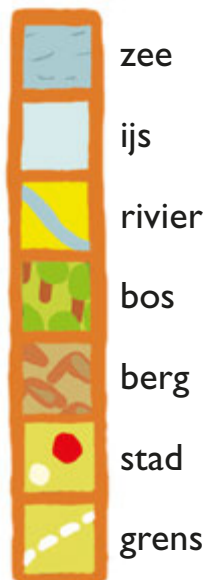
Op de **poolcirkels** blijft het één keer per jaar langer dan 24 uur licht en één keer langer dan 24 uur donker. Dat noemen we een 'poolnacht'. Als je verder naar de pool toe gaat, duurt de poolnacht steeds langer. Op de polen zelf is het 6 maanden donker en 6 maanden licht.

De **keerkringen** zijn de lijnen die getekend worden op de plaatsen waar 1 keer per jaar nog een loodrechte zonnestand optreedt.

Wat staat er op een kaart?

Om een kaart te tekenen gebruiken we verschillende kleuren en symbolen om dingen aan te duiden. Je moet aan de onderkant van de kaart of ernaast kijken om te zien waarmee die kleuren en die tekeningen overeenkomen. Dat noemen we de **legenda** van de kaart.

LEGENDA

Op een wereldbol of op wereldkaarten lijken de afstanden heel erg klein. Het lijkt wel of New York vlakbij ligt. In werkelijkheid is de afstand daar naartoe heel groot.

Om de afstand tussen twee plekken op aarde te meten, worden **kilometers** gebruikt. De afkorting ervan is: **km**. Op kaarten worden deze afstanden in **centimeters (cm)** weergegeven. Op de wereldkaart (op bladzijde 11) ligt New York 3 cm van ons land, terwijl deze Amerikaanse stad in werkelijkheid 5800 km veraf ligt.

Op de evenaar is de omtrek van de aarde 40.000 km! Een vliegtuig zou in iets minder dan twee dagen rondom de wereld kunnen vliegen.

In één dag kan een goede wandelaar 40 km afleggen. Hij zou meer dan tweeënehalf jaar nodig hebben om een reis te voet om de wereld te maken.

Een auto kan in één dag 1000 km afleggen. In een auto zou je dus in iets minder dan anderhalve maand een reis om de wereld kunnen maken.

Het duurt 6 uur om naar New York in Noord-Amerika te vliegen.
 Het duurt 10 uur om naar Rio de Janeiro in Zuid-Amerika te vliegen.
 Het duurt 11 uur om naar Kaapstad in Afrika te vliegen.
 Het duurt 8 uur om naar Calcutta in Azië te vliegen.
 Het duurt bijna 20 uur om naar Sydney in Australië te vliegen.
 Het duurt bijna 4 uur om naar Moskou in Rusland te vliegen.

